

FÜGGETLEN UJSÁG

POLITIKAI, GAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,

A „MAGYAR GAZDASZÖVETSÉG“ KÖZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA.

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Égészévre . . . . . 6 korona
Félévre . . . . . 3 korona
Negyedévre 1 korona 50 fillér
Egyes szám ára 14 fillér.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

ZSITVAY NÁNDOR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

IX. ker., Üllői-út 25. szám. (Köztelék).

Vilmos német trónörökös.

A közelmúlt napokban fényes ünnepeknek volt színhelye a német főváros, Berlin, mi-
dön Vilmos német trónörökös nagykorusítása
alkalmával királyunkat is
vendégül ünnepelte és sok
fejedelmi vendég fordult
meg ottan.

II. Vilmos császár, a nagy német nemzet uralkodója, igen szives vendéglátásban részesítette barátját és szövetségesét, a mi ősz uralkodónkat, sőt amint a szem- és fültanuk állítják, a különben hideg és nem igen kedélyes porosz nép is fölmelegedett és csodálatos lelkesedéssel, üdvivalgással, éljenzéssel fogadta az osztrák-magyar monarchia uralkodóját, Németország szövetséges államának fejedelmét. Ugy mondják különben, hogy Berlinben szájról-szájra járt a mondás, hogy voltaképpen az osztrák császár otthon maradt Bécsben és csak *Ferencz József magyar király* volt Berlinben, melynek lakosai boldogoknak érezték magukat, hogy oly szívük szerinti vendégszeretetben részesíthették császárujuk legjobb barátját.

Meleg ragaszkodással viseltetett királyunkhoz a német trónörökös, *Vilmos* is, kinek jól sikerült arczképét ma bemutatjuk.

Vilmos német trónörökös.

Vilmos trónörökös 1882 május 6-án született Potsdamban. Abban a meleg családi környezetben nevelkedett, mely a német császár magánéletét oly szépen jellemzi s felséges apja személyesen ügyelt fel nevelésére.

Az idén február végén tette le az érettségi vizsgálatot a plóni katonai intézetben. Nyulánk természetű, egészséges színű fiatal ember lett belőle; az utóbbi időben igen gyors növésnek indult s előbb kerek arcza kissé megnyult. Katonai s egyéb tanulmányai mellett a Hohenzollern-ház régi szép hagyományainak megfelelően kézműves-mesterséget is tanult, még pedig esztergályosságot s mint mondják szép jártasságot szerzett benne.

Most nagykorusításával Most nagykorusításával állandóan Potsdamban fog lakni, saját udvara lesz s az első gyalogos gárda-ezredben teljesít katonai szolgálatot.

Mint legmegbízhatóbb és legolcsóbb
magvak beszerzési forrása
ajánlható
Mauthner Ödön es. és kir. udvari szállító magkereskedése
Budapesten, VI. ker., Andrássy-ut 23. szám.

Az alázatosság politikája.

A mult hét legkimagaslóbb eseménye az volt, hogy uralkodónk fogadta az osztrák és a magyar delegációkat, amelyeknek az lesz a feladata, hogy a monarchiának közösen viselendő költségeit megállapítsák. Ez a fogadtatás azért érdekes, mert ilyen alkalommal tudjuk meg a király kijelentéseiből hivatalosan, hogy a külföldi államokkal milyen a viszonyunk, van-e kilátás tartós békére s ehhez képest emelni fogják-e a közös költségeket vagy sem. És ugyancsak szorongva várjuk ezeket a kijelentéseket, mert, ha a békét veszély fenyegetné, akkor a haderőt emelni kellene s ez sok pénzbe kerülne. De még a békétől is félünk már, miután a béke biztosítékát manapság abban keresik, hogy minél nagyobb legyen a haderő; nagy haderejű országokat ugyanis nem mernek megtámadni. Hát nekünk ez a fegyveres béke is évről-évre több pénzünket emészti fel.

A béke hangoztatásának az idén sem örülünk tulságosan, tudjuk, hogy magas ára van annak. A katonai terhek emelkednek s ma-holnap elviselhetlenné válnak a népekre nézve. Hanem hát az ellen tenni bajos dolog, nehéz megmagyarázni az uralkodóknak azt, hogy a nép sanyli a fegyveres béke növekedő terheit. A mi uralkodóknak ezt éppen nem magyarázza meg senkisé.

A mi politikusaink ő Felségének csak udvarolni szoktak, de a bátor szókimondást nem ösmerik. *Szilágyi* Dezső derék beszédet vágott ki, amely megadja a királynak is, a nemzetnek is azt, ami dukál. Hanem annál pipogyább beszélgetést folytattak a királylyal a delegátusok. Csupa hizelgés, alázatoskodás, virágos szavak. Még azt is letagadták, hogy a májusi fagyok kárt okoztak volna az országban, mert ez ő Felségét talán kellemetlenül érintené. Hogyan ismerné meg tehát ő Felsége a magyar nemzetet, mikor csupa mosolygó udvaronczzal van dolga!

Irigyeljük a maroknyi cseh nemzetet. Irigyeljük tőlük bátor, szókimondó politikusaikat. Mig a mi férfaink csupa bókokkal állottak ki, *Pacák* és *Stranszky* cseh képviselők nyíltan kijelentették ő Felsége előtt, hogy ők küzdeni fognak a cseh nép jogaiért az osztrák törvényhozásban, bármi történjék is. A királynak nem tetszik a csehek makacs ellenszegülése. A cseheknek nem tetszik a német nemzetiség uralma s külön nemzeti jogokat követelnek. És ezt megmondják egymásnak habozás nélkül. Ilyen férfiak kellene a nemzetek élére.

Stranszky már tavaly is kijelentette a király előtt, hogy egy hajszálnyi sem enged elveiből. Azt hitték, ezután meg sem jelenhet többé ő Felsége előtt és ime, az idén már megint szí-

vesen elbeszélgetett vele. Ebből látszik, hogy királyunk nyílt és egyenes jelleménél fogva a nyílt és egyenes jellemű embereket szereti. Nem kényur ő, hanem alkotmányosan érző fejedelem, aki az igaz szavakat méltatni tudja, még ha kemények is azok. Ezt nem értik meg a mi politikusaink.

Hétrét görnyedve jelennek meg az uralkodó előtt, meghajlott fővel beszélnek és csupa kedves dolgokat mondanak el. Csoda volna, ha királyunk a nép bajait, a nemzet igazi érületét megismerné. Ennek a bölcs politikának az az eredménye, hogy ő Felségének fogalma sincs arról, hogy a szegény ember nyögve fizet, mikor az udvarias urak mosolyogva szavazzák meg a közös költségvetés millióit.

A király előtt.

Mielőtt munkához látnának a delegációk, a hogy a közös költségvetés megállapítására kiküldött osztrák meg magyar bizottságokat nevezik, tisztelegni szoktak ő Felsége előtt, aki aztán az üléseket megnyitja.

A király vasárnap délben fogadta a delegációkat a budai várpalota kihallgatási termében a szokott szertartással. Előbb tisztelegtek az osztrák delegátusok *Javorsky* lovag elnök vezetése alatt, azután a magyarok *Szilágyi* Dezső elnökkel.

Az elhelyezkedés után *Szilágyi* Dezső, a magyar delegáció elnöke beszédet intézett a királyhoz. Beszédének elején hangsúlyozta, hogy különösen szem előtt kell tartanunk Szent István koronája összes országainak gazdasági erejét, a magyar állam belső fejlődésének szükségét, azon sürgős, nagy feladatait politikai és gazdasági erősödésünknek, melyek még mindig megoldásra várnak. Végül ezeket mondta:

Legkegyelmesebb urunk!

Ha abban a rövid időközben, amely a megelőző országos bizottság működése óta lefolyt, a monarchiát érintő lényeges változás nem történt is a külügyi helyzetben, figyelmünket lekötötte és érzelmeinket felkeltette az a látogatás, melyet Felséged a német birodalom fővárosában tett a császári ház családi ünnepe alkalmából. Büszke örömmel voltunk, a távolból bár, tanui a lefolyt ünnepléseknek. Nemesak tanui, de érzelmeinkkel mi is részt vettünk azokban. Midőn láttuk, mily szoros barátság fűzi össze a szövetséget monarchiák fejedelmeit; midőn a tiszteletnek és benső rokonszenvnek ama meg-megújuló jeleit szemléltük, amelyekkel a német birodalmi főváros népe és vele együtt a német nemzet Felségedet elhalmozta, amely úgy a szövetséges monarchia fejét, mint annak fejedelmi erényeit illette: szivünk melegen feldobogott és éreztük, hogy a fejedelmek összejövetelénél a nemzetek rokonszenve és lojális szövetségi érzelmei is találkoztak és a szövetség,

melyet politikai érdekek kötöttek, gyökeret vert a nemzetek meggyőződésében.

Sulyos fejedelmi gondjai közepette fogadja annyiszor tapasztalt királyi kegyelmével hódolatunk nyilvánítását és ama leghőbb óhajtásunk kifejezését: adja meg a Gondviselés, hogy Felsőged bölcsesége minél hosszabban intézze a monarchia sorsát, azon a trónon, amelyen Felsőged annyi évtizeden át dicsőségesen uralkodik. Éljen a király! (Lelkes éljenzés.)

A király beszéde.

Ő Felsőge erre messze hallható hangon válaszolt s megköszönve a ragaszkodás biztosítását, örömmel jelentette ki, hogy külpolitikai viszonyunk nyugodt és békés. *A szövetségeseinkkel fennálló, évek során át kipróbált benső viszony a német császár ő Felsőgénéél legujabban tett látogatás alkalmával ismét lélekemelő módon nyilvánult, nyilvánult továbbá abban a kitünő viszonyban, melyben minden más hatalomhoz állunk, valamint különösen azon folytonos egyetértésben, melyet a közel Keletet illető minden kérdésre nézve az orosz birodalommal ápolunk; ezen helyzetből folyólag azon bizodalmat táplálhatjuk, hogy a béke áldásai a monarchia számára ezen-
tul is fenn fognak tartatni. Beszédét így végezte:*

„Hadügyi kormányzatom ez évben is csak a legszorosabb szükség határai közt állapította meg fokozott igényeit. Ezen költségtöbbletek részben az előbb történt megszavazások folyamányai, részben a tűzérési fegyverzet terén eszközözendő kísérletekre, valamint elodázhatlan természetű megrendelésekre és építkezésekre vonatkoznak. Bosznia és Hercegovina közgazdasági élete a folytonos fejlődés rendszer útján halad és ezen országok közgazdasági költségeire, mint eddigelé, saját bevételeik teljesen elegendők. Hazafias odaadásuk iránt, melylyel magukat alkotmányos feladatuk megoldásának szentelni fogják, teljes bizalommal viseltetvén, szívélyesen üdvözlöm Önöket.“

Viharos éljenzéssel fogadták a beszédet delegátusaink és az ujjongás mindaddig tartott, míg ő Felsőge lejött az emelvénnyel. Azután Széll Kálmán miniszterelnökkel bemutatatta magának az új delegátusokat. Majd Szilágyi Dezsőnek gratulált szép beszédéhez; azután a berlini találkozásról beszélt vele.

Gróf Szápáry Gyulával, a delegáció alelnökével, a katolikus autonómiai kongresszus munkájáról beszélt, élénken érdeklődve, hogy mikorra várható a befejezése.

Gróf Apponyi Alberttel így beszélt ő Felsőge:

— Amióta utoljára találkoztunk, nem igen történt valami lényegesebb a külügyi politikában.

— De mégis, Felsőg! A berlini utazás!

— Igen, az nagyon szép volt. A berliniek nagyon kitettek magukért. Nagyon szép volt és igazán gyönyörűen fogadtak.

— Mi annak nagyon örültünk, hogy Felsőge-

det másutt is oly meleg, őszinte lelkesedéssel fogadják, mint a milyennel nálunk körülveszik.

Horánszky Nándorhoz egészségéről és olaszországi utjáról intézett kérdést a király.

Dókus Ernőtől az országos fagyokról kérdezősködött. A tokaji király-szőlőkről szintén megkérdezte ő Felsőge. Megnyugtatták, hogy az időjárás jórafordultával remélhetőleg nem lesz befolyással a fagy a terméskilátásokra.

— Ennek örülnék, — mondta a király. — Igazán sajnálnám, ha a fagy az országban károkat okozna, mert eleget szenvedtünk már.

A kihallgatások után ő Felsőge a jelenlevők lelkes éljenzése közt visszavonult belső termeibe.

Tavaszi fagyok.

(Nagy a kár országszerte. — Hogyan spekulálnak a gazdák bőrére? — Nem kell a gabonát előre eladni.)

A három fagyos Szent fagygyal, dérral szokott járni ősidők óta; az idén is így történt. Pongrácz napján országszerte óriási fagyok voltak, amelyek különösen a szőlőnek és gyümölcsnek ártottak, de a tavaszi vetéseket is sok helyen tönkre tették. Az idén megint rossz aratása lesz a magyar gazdának.

Legalább aztán jobb árban értékesíthetné a buzáját. De azt látjuk, hogy ugyanakkor, amikor a természet mostohasága megsemmisíti termésünk egy részét, a tőzsdén a helyett, hogy emelkednék a gabna ára, ellenkezőleg még lefelé esik. Pedig a tőzsde nem más, mint egy terményvásár s igazság szerint itt is annál magasabb áraknak kellene lenni, minél kevesebb a portéka. Hanem hát a tőzsdét ravasz, pénzes üzlemberek uralják s azok spekulálni is tudnak.

A spekuláció most arra törekszik, hogy a gazdák kezei között levő tavalyi buzát olesó árban kiesikarják, mert sok nagygazda visszatartotta buzáját mindaddig az alacsony árak miatt. A tőzsdelovagok most ki akarják bójtólni őket s nyomják továbbra is a buzaárakat minden eszközzel. Majd ha aztán kezükre kerül a gazdák egész buzakészlete, akkor lesznek magas buzaárak. Így fognak spekulálni a magyar gazda bőrére mindaddig, míg a tőzsdét meg nem rendszabályozzák.

Általános szokás nálunk a gabonának előre való eladása. Rá lehet most mutatni, hogy milyen káros a gazdára nézve ez az eljárás. Az üzlemben ugyanis rögtön a fagyok után apróra tájékoztatja magát vidéki megbízottjai által a károk felől s látva, hogy itt az alkalmas pillanat, nyomban sürgönyt küld vidéki ágenseinek, hogy vásárolni kell a buzát ilyen meg ilyen árban. A mit sem sejtő gazda persze szívesen elad, mert pénzre van szüksége, csak ősszel vakarja a fejét, mikor olvas az emelkedett buzaárakról s ő már az utolsó szemet is eladta potom áron.

Azért hát aki csak elkerülheti, ne adja ei előre

a gabnáját. Csalhatatlanok nem vagyunk, de minden jel arra vall, hogy a buza árának emelkednie kell. Bár csak létesítenék már a szövetkezeti magtárakat, amelyeket *Károlyi Sándor* gróf javasolt. Ezekbe a magtárakba a kisgazdák bármikor elhelyezhetnék gabnájukat, előleget kapnának rá s így várhatnának addig, míg az eladás előnyössé válnék.

Országgyűlés.

A képviselőház mult heti ülésén három, gazdasági életünkre nézve igen fontos törvényjavaslat tárgyalásával foglalkozott.

Egyik az ugynevezett *szeszkontingens-törvényjavaslat* volt. Szeszkontingens alatt szoktuk érteni a Magyarországon adókedvezményvel, azaz kisebb adótétellel főzhető szeszmenyiséget. Kisebb adótétel mellett csak mintegy 800.000 hl. szeszt lehet főzni Magyarországon és ez a mennyiség az ipari és mezőgazdasági szeszgyárak között osztatik el. Persze ebből úgy az ipari, mint a gazdasági gyárak minél nagyobb mennyiségben igyekeznek részesülni s ezért már évek óta megindult közöttük a versengés, hogy melyik fél részesüljön nagyobb kontingensben. A legutóbbi törvényes rendezés szerint az ipari szeszgyárosok javára engedték át azt a szeszmenyiséget is, amely voltaképen a mezőgazdasági szeszgyárakat illetné; ezért nagy mozgalom támadt, amelynek eredményeként a kormány engedni volt kénytelen s most benyújtotta a szeszkontingens módosítására vonatkozó törvényjavaslatát, amely lehetőleg méltányosan osztja meg az ipari és a mezőgazdasági szeszgyárak között a kisebb adótétel mellett termelhető szeszmenyiséget. Ezt a törvényjavaslatot tehát a Ház ugyszólván egyhangulag elfogadta.

A második törvényjavaslat a *tőzsde megadóztatására* vonatkozik. Tudjuk ugyanis, hogy élelmes adóügyi politikánk figyelmét mily gondosan kiterjeszti arra, hogy minél inkább fokozza az adójövedelmet és a szegény emberek előtt magyarázgatni sem szükséges, mily óriási összegeket emésztenek fel a különböző illetékek és adónemek. Csodálatos volt, hogy épen csak a börzét kimélték meg eddig a megadóztatás elől, holott itt csupa gazdag emberek játszanak, adnak-vesznek és nyernek milliókat anélkül, hogy ebből adó vagy illeték czimén az államkinestár jövedelmét egyetlen fillérrel is szaporítani kívánta volna. Hát ez a nagy, igazságtalan kimélet a nagybefolyású börzelovagok szép szemeknek kedvéért történt. Az agráriusok erélyes követelésének sikerült végre kivinni, hogy most már a börzét is meg fogják adóztatni, azaz a börzén eladásra kerülő értékegyek után akkor, amikor gazdát cserélnek, bizonyos, igen csekély illetéket fognak az államkinestár javára szedni. Ezzel tehát egy régi és méltányos óhajnak tett most eleget a kormány, következtében ezt a törvényjavaslatot örömmel üdvözölhetjük.

A harmadik törvényjavaslat, melyet a Ház elé terjesztettek, a *gazdatisztek és a mezőgazdasági alkalmazottak jogviszonyait szabályozza* és mintegy kiegészítése azoknak a törvényeknek, amelyeket a mezőgazdasági munkások jogainak szabályozása tárgyában a képviselőház már a mult évben elfogadott. Ez a törvényjavaslat igen méltányos óhajokat valósít meg, mert a magánbirtokokon alkalmazott gazdatisztek és gazdasági alkalmazottak eddig a munkaadók szeszélyeinek voltak kitéve; ha szerződést

kötni okosan elmulasztottak, semmisen biztosította őket a felől, hogy mikor teszik ki őket hivatalukból kártérítés nélkül és mikor maradnak hely és kenyér nélkül családjukkal együtt.

Az új törvény értelmében szabályozva lesz a gazdatisztek és gazdasági alkalmazottak felmondási ideje, végkielégítése; szóval érdekeik minden tekintetben törvényes védelmet nyernek a földbirtokosokkal szemben, úgy hogy ezt a törvényjavaslatot, mely a gazdatisztek régi hő kivánságát testesíti meg, a mezőgazdaság terén foglalkozó gazdatisztek s más alkalmazottak hálás örömmel fogadhatják.

A kvóta-tárgyalás.

A mult évi, hetekig tartó heves kvóta-tárgyalások izgalmai nem ismétlődtek az idén. A mult évben mindakét fél tudta, hogy amit akkor kifőztek, azt évek során át fogják újra felmelegíteni. Most csak csupa formaságból jöttek össze a kvóta-bizottságok, hogy a tavalyi kötést megújítsák.

Ez megtörtént. Rövid ideig tartott a tárgyalás, még csak egy órát se vett igénybe és befejezték az előleges egyességet a közös költségekre nézve. Megállapodásuk szerint, amint volt 65:6 — 34:4%-os arányban maradtunk. Ha ezt a kvótát a törvényhozás is elfogadja, akkor ez végleges marad a ki egyezés lejártáig.

Munkaközvetítő-intézet.

Ez év márczius 2.-án nyílt meg a budapesti munkaközvetítő-intézet *Hegedüs Sándor* kereskedelmiügyi miniszter kezdeményezésére, melyet az állam, a keresk. kamara és a székesfőváros alapítottak meg. Az intézet czélja a munkanélküli iparosoknak munkát szerezni és hogy két hónap alatt milyen eredménnyel működött az intézmény, azt az alábbiakban mutatták be Hegedüs miniszternek látogatása alkalmával.

Jelentkezett összesen 29.389 munkanélküli. Elhelyeztek 2515 embert. A jelenlegi munkanélküliek száma 9058. Tekintetbe véve a más országokban működő ilyen intézmények állását, meg lehetünk elégedve a kezdéssel. Minden kezdet nehéz, főleg azért, mert itt az állami ingyenközvetítésnek igen sok ellenzője van, akik bizalmatlankodtak eziránt, hanem idővel ez is megszűnik. A miniszter meggyőződött az intézet hasznosságáról és kitartó pártfogását, támogatását megígérte.

Élelmiszerek hamisítása.

A székesfőváros közigazgatási tanácsa az elmult héten egy nap alatt másfélezer koronánál több büntetést rótt ki az élelmiszerek hamisítóira. Hogy mekkora arányban üzik a tápszerek hamisítását a fővárosban, ez az eset némi fogalmat nyújt felőle, de a gyalázatos üzelmeknek ez még korántsem az igazi képe, a valóságot még mindig titkolják az intéző körökben. Ezideig csupán a tej, vaj, turó és

olaj hamisításért lettek büntetve az üzérkedők, csak ezeknek káros pancsolását hozták a nyilvánosság elé, pedig bizonyosan lesz ott a függöny alatt még sok más egyéb is.

Bécsben, Berlinben, Párisban már a hamisítás elhatott a bonezoló-kamrák hulláinak agyvelőjéig, vajjon nálunk nem vitte-e már idáig a pénzszerzési vágy az üzéreket? Annyi bizonyos, hogy az élelmiszer hamisítóinak büntetésére szolgáló törvény 5—200 koronára terjedő büntetés díja nevetséges csekélység, ha a hamisító 500 korona, sőt többre menő tisztanyereségből fizeti le a büntetést, aztán folytatja tovább. A mindennap tömegesen előforduló esetek orvoslására szigorubb eljárás volna ajánlatos, annival is inkább, mert az élelmiszert hamisítók első sorban is a legszegényebb néposztályt sarczolják, hitvány s értéktelen portékát juttatván nehezen keresett filléreikért.

Kiállítás az iparcsarnokban.

A magyar ipar megismertetése céljából országos fonó, szövő, ruházati és bődíszműipar-kiállítást rendezett a magyar kereskedelmi muzeum és az országos ipar-egyesület a városligeti állandó nagy iparcsarnokban. Ez által akarják a honi ipart megismertetni és közvetlenül a források hollétét tudatni fogyasztó közönségünkkel, ami nagyon üdvös. A hazai, házi, kézmű és gyár-
ipari cikkeknek közvetlen az előállítóktól való beszerzése nagy haszonnal jár a fogyasztókra, de a magyar iparra is.

Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszter a múlt héten 11-én nyitotta meg a kiállítást, melynek négyszáznál több kiállítója van és rohamos haladást mutat iparunk fejlődésében. Beszédjében hangoztatta a miniszter, hogy ezen kiállítás célja a termelőket és fogyasztókat összehozni, mert csak így ezáltal mozdíthatjuk elő a magyar ipar pártolását. Egy folytatólagos kiállítási csoportnak ez a megkezdése, mely ha sikerült, rendszeres kiállítások következnek a különböző cikkekkel. Beszédét így fejezte be a miniszter: *Nem ünnepi feladat ez, hanem hétköznapi munka, melyet zubbonyban végzünk, de amál nagyobb haszonnal.*

A kiállítás meglepő. Alig hiszi el a magyar ember, hogy annyi remek munkát képes előállítani a magyar ipar és megvagyunk győződve a kiállítás biztos sikerében, mely előmozdítja úgy a hazai iparpártolást, mint az iparosaink közös érdekeit.

A párisi világkiállítás.

A különben ragyogó fényes párisi világkiállítás egy hónappal a megnyitás után még ma sem teljesen kész. Csodálatos az a szemfényvesztés, amihez a párisiak értenek; a megnyitás napján csak az a része volt a kiállításnak rendben, amerre a kiállítást megnyitó köztársasági elnök és a küldöttségek elhaladtak. A megnyitás után az eltávolított álványokat újból visszahelyezték s megkezdődött a kópácsolás, szögezés minden vonalon. A nemzetek utcájában is foly a munka, egyedül a magyar kiállítás van teljesen rendben.

Mindennek daczára a félig kész csarnokok is páratlan, káprázatos látni valót nyujtanak a maguk nemükben. S az élelmes párisiak tudták jól, hogy

a május az a hónap, amikor a legtöbb idegen se-reglik össze az európai világvárosokban részint átutazás, részint szórakozás vagy fürdőre utazás címén; ezért nyitották meg a francziák sebtiben a félig kész világkiállítást. Volt és van is eredménye, naponként átlag 100.000 fizető-jegyű látogató nézi meg a kiállítást. Párisban óriási a drágaság, a szállókban 24 órás lakásért egy szoba ára a mi pénzünk szerint 8—10 frt. Hát még ha az európai uralkodók is oda érkezének?

KÜLFÖLD.

Dél-Afrikai háború. Roberts lord angol fővezér akadályok nélkül nyomulhat előre, mert a burok Oránzból és Natálból is visszavonulnak Transzvál határáig. Botha bur tábornok a Vaál folyó mellett nagy ellenállásra készül. Hosszu pihenése után Buller angol tábornok is megmozdult Natálba, hogy előrenyomuljon. Egy távirata szerint elfoglalta Dundee-t. Hogy merre akar menni innen Buller, azt nem lehet tudni. Angol részről azt hiszik, hogy a Sárkányhegységen át csatlakozik Roberts seregéhez Oránzsban, de az nem bizonyos, hogy a burok elhagyták volna teljesen a hegyszorosak őrizését.

Mafekinget egyre hevesebben ostromolják a burok. A kafferek városrészét elfoglalták, de éjjeli támadással kiverettek onnan. Az utóbbi táviratok szerint ez a városrész gránátoktól fölgylt és porig égett. Az angolok felszabadító serege nagyon messze lehet Mafekingtől, mert a hivatalos táviratok nem tudnak róla és magántáviratok is csak Vryburgnál jelzik, ami messze van az ostromolt várostól. A kafferek által lakott városrésznél a burok 7 halottat, 17 sebesültet vesztek. Az angolok vesztesége sokkal nagyobb.

Roberts lord nagy pompával vonult be Kronstad városába. A város polgármestere küldöttséggel hozta eléje a város kulcsait. Oránzsban új fővárosa Heilbron, de ezt is föladják közelebből az Oránzsiak és visszavonulnak. Botha tábornok a Vaál folyó mögöl fogja intézni a védelmet, mert az a hely igen alkalmas Johannsburg és Pretória biztosítására.

Lapunk zárlakor érkezett távirat szerint Mafeking városa 7 hónapi ostrom után megadta magát. Baden-Powel angol ezredes 900 angol katonával esett a burok kezébe. A burok vezére itt Snyman bur tábornok volt.

Jóslat Krügernek. Egyik nagy angol lapnak táviratozták Laurenzo-Marquezból, hogy Krüger elnök jóslatott magának egy németalföldi alvajáró leánynyal. A jósnő azt mondta, hogy június 14-én megkötik a békét és három hónap múlva meg fog halni. Ez igen szomorú benyomást tett a burok elnökére.

MI UJSÁG?

A király itthon. Ő Felsége a király a mult hét végén Budapestre érkezett hű magyar népe körébe, ahol mindig jól érzi magát. A mult esütörtökön a várban kihallgatás volt, mely után ő Felsége kiment Gödöllőre. Hetenként kétszer rándul onnan be a fővárosba.

József főherczeg csapatszemlén. József főherczeg a mult kedden a varasdi honvédség megszemlélésére oda érkezett. Az állomáson Zichy Rubido gróf főispán fogadta. A főherczeg ebédet adott, amelyre hivatalosak voltak a polgári és katonai hatóságok fejei.

Egy tudós jutalmazása. A király Payer Gyula észsaksarki utazó érdemeinek megjutalmazásául elrendelte, hogy az államkincstárból évi 5000 korona tiszteletdíj fizetessék ki neki.

Aranykereszt egy községi birónak. Kondoros békésmegyei község alapításának negyedszázados ünnepét üli e hó 20-án s ugyanekkor adják át derék és népszerű birójának Dérczy Ferencznek, a ki 25 év óta áll a község élén, a királyi kitüntetést, az arany érdemkeresztet.

A tápió-sápi függetlenségi kör zászlószentelése. Tápió-Sáp pestmegyei községben a nemrég alakult függetlenségi olvasókör a mult vasárnap tartotta zászlószentelési ünnepét, melyre a fővárosi függetlenségi polgárság közül is számosan leutaztak. Az új zászlóval a templomba indultak. Itt a szent mise után a község plébánosa hazafias beszéd kíséretében fölszentelte a zászlót. A további ünnep a templom melletti térségen folyt le. Kornai István alkalmi verset szavalt, melyet Tankó János ünnepi beszéde követett. Azután lakoma volt, melyen Lukáts Gyula, a kerület képviselője mondott lelkes beszédet.

Az emigráció emléke Amerikában. Az amerikai magyarság, mint a clevelandi „Szabadság” írja, annak emlékére, hogy a szabadságharcz gyászos vége után a magyar hazafiaknak Amerikába való bujdoslása megkezdődött, nagyszabásu emlékűnnepet és lakomát rendez New-Yorkban. A hazafias ünnepen részt fog venni Roosevelt New-York állam kormányzója is.

A bur sereg magyar halottja. A bur seregek ismét van egy magyar halottja. Földváry Ferenc ez, egy raszlaviczai (Sáros megye) illetőségű uri ember, a kit tisztán a szabadságért való lelkesedés vitt a csatatérre. Földváry több ütközetben vett részt és mindig hősiiesen küzdött, míg egy legutóbb érkezett hír Földváry halálát jelenti. Egy angol golyó megölte a világszabadságért dobogó szívet.

Vasuti balesetek. Veszprémből jelentik, hogy egy vegyesvonat Hajmáskér állomás közelében minap kisiklott s több koei erősen megrongálódott. Czinkota és Csömör között a helyi érdekű vonat építésénél a homokot szállító koeik a töltésről lesiklottak és Szücs Gyula fékezőt a koeisíromok agyonnyomták.

Szücs Gyula jó módu családból való debreczeni ember, aki nemrég még jobb napokat élt, maga is vállalkozó volt, de a legutóbbi rossz pénzügyi viszonyok őt is tönkretették és utóljára a czinkotai vasúthoz szegődött mint fékező.

Öngyilkosság a csendörök előtt. Izgalmas esetről veszünk hirt Szántováról: Tomasovác Miklós odavaló lakost a csendörök betörésen kapták és üldözöbe vették. Tomasovác erre a Dunába ugrott s a tulpartra uszott. A csendörök utána eveztek. Tomasovác látva, hogy nem menekülhet, hirtelen egy fára akasztotta magát s mire a csendörök odaértek, már meghalt. Tomasovác iszákos ember volt s hogy e szenvedélyét kielégithesse, házára értékefelüli kölcsönt vett fel, aztán kiszedte a házból az ajtókat, ablakokat, leszedte a ház zszindely fedelét, kivágta az udvar gyümölcsfáit és mindezt péazzé téve, az arát elitta.

Kutyahusból kolbász. Szegeden, Öhlerer Ferencz volt gypmestert, ki Ausztriából származott oda, és feleségét Király Rózát egy-egy havi elzárásra és 100—100 korona pénzbírságra ítélte Koczor rendőrkapitány, mert mindenféle hulladék husokból kolbászt csináltak s azt a piaczi nép közt olesón vesztegették.

Az öreg számadó juhász érdemkeresztje. Nyolczvanöt éve szolgálja a báró Wesselényi-családot Gyermán Gábor drági juhász. Libapásztorságon kezdte 7 éves korában s apja halála után örökségül kapta a számadó juhászságot. 78 évig legeltette fúrulyaszó mellett a birkákat, melyeknek hijja sosem volt. A ritka becsületességű juhász hű eselédi mivoltát meghallotta Darányi miniszter s előterjesztést tett a királynak, hogy kitüntetésben részesüljön a legfelsőbb helyről a magyar juhászok legöregebb számadója, akinek mellét nemsokára a király érdemkeresztje fogja ékesíteni.

Tyuktenyésztés. Irta: Hreblay Emil állattenyésztési m. kir. felügyelő Gödöllön. Ara 2 korona. Megrendelhető a szerzőnél Gödöllön, portómentes küldések 2 korona 20 fillérért.

Szakirodalmunkban a sajtó alól most kikerült gazdasági munka méltó feltűnést fog kelteni s valóban időszerű is, hogy akkor, midőn a kormány a baromfitenyésztésre annyi gondot fordít, a gazdaközönségnek oly kézikönyv álljon rendelkezésre, melyből mindazt megtudhatja, a mi jövedelmének nagyobbítását idézheti elő.

Tudjuk mindnyájan, hogy a külföldön értékesített baromfitermékekért a mult évben 60 millió koronát vettünk be, mely összeg legnagyobb részt a ksigazdaszabébe folyt, ez összeg azonban pár év alatt megkét-szereződhet, ha a baromfitenyésztést okszerűen fogjuk üzni s a tenyésztést helyes alapokra fektetve, az értékesítési viszonyokat is megismerjük.

Hreblay munkája 160 oldalon 49 képen magyarázza mindazt, a mit minden baromfitenyésztőnek tudnia kell.

Böven foglalkozik a baromfibeetegségekkel és azok gyógykezelésével is, azonkívül a köztenyésztésre ajánlott fajtákat is ismerteti.

E munkát minden baromfikedvelőnek melegen ajánljuk.

Toronyról a halálba. Kernyaja községben a toronyt javítják s a kőmivest és bádógost csigán huztak föl. Mikor már fent voltak a keresztnél, a kötél leszakadt s mind a ketten lezuhantak a szédületes magasból. A földön csak szétroncsolt holttestét szedhették össze a két szerencsétlen embernek.

Pusztító jégverések, fagy.

Igazán szerencsétlen egy ország ez a mi hazánk. Mintha csak az egyiptomi tiz csapás szakadt volna a szegény magyar gazdára. A mult héten a fagy és dér tette tönkre az ország sok részén a gyümölcsösöt meg a szőlőt, most meg ezen a héten a jégeső pusztít végig az országon.

A fagyos szentek, Pongrácz, Szervác és Bonifác, az ország sok helyén fagygyal, dérről köszöntöttek be, érzékeny károkat okozva a gazdaközöségnek.

Legnagyobb volt a fagy Egerben és Debreczenben, a hol három fok hideg volt az első fagyos szent napján, továbbá Kis-Kartalban, a hol két fok, Ungváron, Nagyváradon, Kolozsváron, Árvaváralján, a hol egy fok volt a hideg. Szatmáron, Selmezbányán, Zomborban és Ó-Gyalán fagypontra hült le a levegő. Nagy-Szombatban, Magyar-Óváron, Zsombolyán, Temesváron, Marosvásárhelyen és Botfaluban csak egy fok volt a meleg. A fagyos szentek általában az egész országban nagyon lehűtötték a levegőt, úgy hogy a legnagyobb meleg az országban öt fok volt.

Fagyról veszünk hirt Hajdu-Dorogról, Kassáról, hol az összes gyümölcsösök és kerti vetemények elfagytak. A Tokaj-Hegyalja híres aranyedűt termő szőlőt $\frac{1}{5}$ -öd részben megsemmisítette a fagy. A felsőbb vidékeken, Liptó-Szent-Miklós, Eperjes stb. havazott is. Az erdélyi részeken is tönkre tette a fagy a jövő termést háromnegyedét.

A földmívelési miniszteriumhoz beérkezett jelentések szerint az ország huszonnyolc vármegyéjében volt kisebb-nagyobb fagy és dér, jelentékeny károkat okozva csaknem mindenütt. Főleg a gyümölcs, szőlő, a virágzó repee, dohány, a csak most kikelt kerti vetemények, a gyöngye burgonya, a kukoricavetéseken és a tavaszi kalászosokban; kisebb a kár a mesterséges takarmány-félékben, répában, rozsbán, továbbá az őszi buzában és árpában.

Ez a mult hét szomorú eredménye, melyhez hasonlóról számolhatunk be e hétről is, mert sok helyütt a jégverés tette tönkre a termést. Losonc-ról, Verseczről, Zala-Egerszegről jégverés híre érkezik. Temes vármegye több járásában a borzasztó zápor- és diónagyságu jégeső temérdek kárt okozott a vetésekben. Román-Bogsánban a mult kedden borzasztó felhőszakadás volt, mely a vetéseket elpusztította teljesen.

Isten óvjon több csapástól!

GAZDASÁGI DOLGOK.

Karoljuk föl a méhészetet.

Ha a méhészek között széttekintünk és azok foglalkozása iránt tudakozódunk, azt tapasztaljuk, hogy legkevesebb köztük épen a mezőgazda, kinek pedig leginkább érdekében állana a méhészettel, mint a mezőgazdaság egyik fontos mellékágával foglalkozni. A legtöbb méhész pap, tanító, iparos és hivatalnok. Számban legkevesebb köztük a mezőgazda.

Pedig alapjában véve a dolgot, a mezőgazdának állana érdekében a méhészettel foglalkozni, mert a méhészet, mint a mezőgazdaságnak egyik fontos mellékága, okszerű kezelés mellett épen olyan jövedelmező, mint bármely más ágazata a mezőgazdaságnak. Sőt vannak évek, midőn a méhészet jövedelmezőség tekintetében jóval felülmúlja a gazdaság más ágazatait.

Alkalomszerűnek vélem egy kitűnő mezőgazda és méhész szavait idézni. Szerinte: „Sokan azt tartják, hogy a méhészet nem jövedelmez semmit. Ez egyszerűen nem igaz, mivel mindazok, a kik így nyilatkoznak, csak palástolni akarják tájékozatlanságukat a méhészet terén, mert ha a méhek életét és azok természetét ismerné és a méhekkel való bánásmódot egy kis fáradsággal elsajátítaná, meg vagyok győződve, hogy rövid idő alatt buzgó apostola lenne a méhészetnek.“

Csakugyan szomorú jelenség, hogy épen a mezőgazdák körében oly kevés a méhész és hogy a legtöbb mezőgazda a méhészetet kicsinyli és lenézi.

Természetesen, ha valaki annyira önző, hogy vetés nélkül akar aratni, az mondjon le a méhészetről, mert ilyen elvekkal az illetőből soha sem lesz méhész. Hogy milyen hasznot lehet a méhészettel elérni, arra nézve egy kitűnő gazda és méhész számadatait sorolom fel: „A méhészet még a legrosszabb évben is sokkal biztosabban meghozza a kamatját, mint a mezőgazdaság bármely más ága, mert a befektetett tőkének legkevesebb 15%-a biztosan megtérül évente. Pl. 200 frt tőke takarékpénztárban csak 4%-ot kamatoz, vagyis 8 forintot. Nagyon meg lehetünk elégedve, ha fenti tőkének megfelelő földbirtokról 20—24 forintot tisztán kihozhatunk; míg ellenben 200 forinttal legalább is 15 törzs méhet vásárolhatunk és minden törzstől évente legkevesebb 2 frt ára mézet szüretelhetünk, mi 30 forint jövedelmet eredményez, vagyis a 200 frtnak biztos 15%-át.“

Báró Ambrózy Béla széles körben ismert kitűnő méhésznünk még sokkal többre teszi a méhészet jövedelmét, mert szerinte 50—60%, sőt 100% jövedelemre is számíthat a méhész, ha a közönség által annyira kedvelt s így jó áron fizetett szüzséjt termelésre fekteti a fősúlyt.

Hogy a méhészetet valóban mennyire érdemes felkarolni, azt a *Lüneburgiak* bizonyítják legjobban, hol egy-egy kiscgazda 100—200 törzs méhet is kezel és évről-évre igen szép eredményt mutat fel. Bevett szokás náluk, hogyha a család legidősebb fia már olyan kort ért el, hogy a gazdaság vezetését rábizhatják, úgy az apa gazdaságát teljesen a fia kezelésére bizza és maga csupán csak a méhészettel foglalkozik. Különben is Lüneburg vidékén igen sok kiscgazda a méhészetre sokkal nagyobb gondot fordít, mint egész gazdaságára.

De hát honnan vegyék a szegény méhecskék azt a temérdek mézet, ha olyan sok mezőgazda méhészetet rendez be magának? Erre bátran kimondhatjuk, hogy a rétek virágai, melyeket a méhek évenként elkerülnek és a melyek nekik táplálékot, mézet nyújtanak, millió és millió. Különben is ha a mezőgazda a méhészetre sulyt fektet, mindenesetre gondja lesz arra is, hogy gazdaságában olyan takarmányfélét termeljen, melyek egyszersmind a méheknek is legelőt szolgáltatnak. Sőt kopár és a mai viszonyok szerint terméketlen területeket is iparkodna fehér herével és egyéb méhlegelőt javító növényi magvakkal bevetni, méhlegelővé alakítani, a miből természetesen még más háziállatainak is jutna rész. De a mi még fontosabb és közgazdasági érdekeinket mindenesetre lényegesen előmozdítaná, az, hogy a méhészettel foglalkozó gazda sokkal nagyobb gondot fordítana a gyümölcs és más hasznos fák ültetésére és tenyésztésére, a melyek nemcsak gyümölcsöt teremnek, hanem a méheknek rendkívül bő táplálékot nyújtanak és minthogy a gyümölcsfa virágainak megtermékenyítésénél a méheknek kiválóan fontos szerepük van, *gyümölcsös és méhészet* egymást kiegészítik, együttesen pedig biztos jövedelmet nyújtanak a gazdának.

Valaki azt is kérdezhethetné, hogy ha a méhészek száma annyira felszaporodik, a termelt méznek lesz-e majd kelete? A méz értékesítését illetőleg aggodalmunk egyáltalán nem lehet, mert a rendszeren és tisztán kezelt méz piacot mindig talál.

Hiszen csupán *Németország* 12—14 millió forint értékű külföldről importált mézet és viaszt használ fel s ha ehhez hozzáveszszük *Angolország*nak és *Szárjéznak* szükségletét, úgy biztosak lehetünk, hogy ismert és kedvelt mézünk mindenkor biztos piacra fog találni.

Azon összeköttetéseket, melyeket mézünk értékesítése szempontjából fáradságos utánjárással kellene létesítenünk, ma már nem is szükséges, mert ezt a termelő nagy előnyére elvégezte és megteremtette az *ország. méhészegyesület mézértékesítő-bizottsága*, mely működését csak a múlt évben kezdte meg és máris olyan összeköttetései vannak, hogy Magyarország múlt évi méztermelését utolsó esepig el tudta volna árusítani. Sőt a kereslet olyan nagy volt, hogy a mézértékesítő-bizottság kénytelen volt külföldi hirdetéseit beszüntetni és több vagon megrendelt méznek szállításáról lemondani.

Különösen *kiscgazdáinknak* a méhészetet tőlük

kitelhető figyelemben kellene részesíteniök és saját jól felfogott érdekük szempontjából is nem mint mostoha gyermeket, hanem háládatos édes gyermekként kellene tekinteniök.

Azon *kevés tőkebefektetés és kevés kockázat*, melyet a méhészet megkiván, minden körülmények között indokoltá teszi annak a mezőgazdák s különösen a *kiscgazdák* részéről való felkarolását, mert *földbirtokot nem igényel* és mint mezőgazdasági ág, a rá *földtöltött munkát és költséget évről-évre biztosan meghozza*, de egyszersmind a *közjólétet* is hathatósan előmozdítja.

Joó Istrán.

A vetések gyomosodása.

Nem kevés panaszt hallani egyik-másik gazdától, hogy a szükséges gyomirtás jövedelmének bizonyos mennyiségét felemészti.

Ezen állítás nem is téves, mert mint az idén is némely helyen 2—3 frt esik holdankint a gyomirtásra, ha azt akarja a gazda, hogy földjéről kalászt arathasson.

Igen sok gazda azt kérdi, mi oknál fogva s miként szaporodik földjén a gaz? pl. vad repeze, mácsonya és ragáncs.

Szerény nézeteim és tapasztalataim szerint a gyom szaporodása, mind a gazda fősvénységétől függ; mert a helyett, hogy földjének munkálásához, annak minőségéhez képest, elegendő erővel rendelkezne, majd csak $\frac{3}{4}$ erővel, sőt $\frac{1}{2}$ erővel dolgozik s a helyett, hogy rendes tarlóbuktást, keverő szántást és vetőszántást rendes időben végezne, amint a régi magyar példa is tanítja, hogy „ahány szántás, annyi kenyér“, inkább egyszerű tarlóbuktatásba veti el magvait. Hogy ily munkának mi az eredménye, könnyen elképzelhető.

Némely helyeken igen el van terjedve azon szokás, hogy falvakból vásárolják össze a trágyát s a helyett, hogy telepen okszerűen kezelnék, egyenesen kivitetik a szántóföldekre.

Pedig tudható, hogy egy szegény munkásember udvarán nincs egyéb, mint a sepredék és ha van egy tehenkéje vagy egy malacza az azután származó trágyát a sepredékkal keveri, hogy egy kevés pénzhez juthasson, pedig a sepredékben mi van egyéb, mint gyommag, mely így a szántóföldre kihordva, a jövő vetésben ki fog kelni.

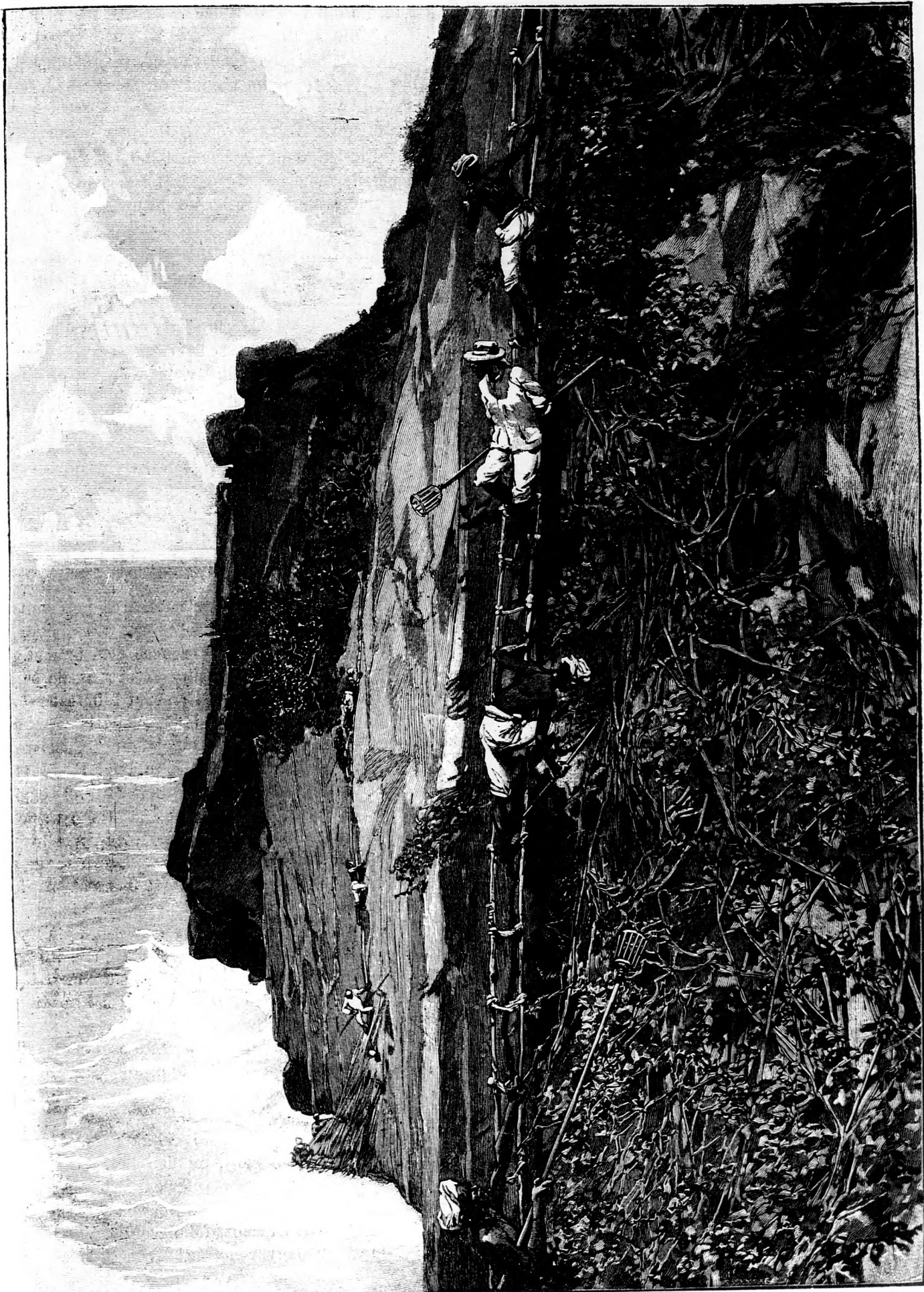
Az ilyen vásárolt trágyákat legcélszerűbb egy telepben összehordani és legalább fel évig, kellő beérése végett és a gyommagvak kicsirázása és rothadása végett kezelni, többször megkeverni megöntözni.

Némely gazdát sokszor azon helytelen gondolkodás is tévutra vezet, azt állítván, hogy minek az ismételt szántás, majd ad h.-kint 100 kg. szuperfoszfátot s majd tavasszal pl. buzának 50—60 kg. Chili-salétromot.

En nem vagyok ellensége a műtrágyának, de mégis jól meggondolva s megfontolva kell a gazdának szándékát végrehajtani s jól meghányi-vetni, mily földdel van dolga, minőségre, fekvésre s éghajlatra, mert csak ezek pontos mérlegelése után lehet némi eredményre kilátása. A műtrágya is csak akkor mutat eredményeket, ha a szükséges földmunka meg van adva s a föld jól megválasztva.

Ez évfolyamán alkalmam lesz majd még ez irányu tapasztalataimat kifejteni, miután műtrágyás, istállótrágyás, nemtrágyás és eltérően munkált földekkel lesz dolgom.

Osztróvác György.

FÉSZEKRABLÓK JÁVA SZIGETÉN.

MULATTATÓ.

Erzsike főhercegnő.

Mult héten tartotta meg az első fogadó napot Erzsébet főhercegnő, a mióta önálló udvartartást rendeztetett be számára felséges nagyatyja.

Mintha sirhalmokon egyszerre virág fakadna, úgy érinti ez a hír a magyar ember szívét. Valamikor azt hittük, be sem hegednek a sebek. Hiszen legbüszkébb reménységünket veszítettük el, koronánk örökösét, Erzsébet főhercegnő édes atyját.

Az évek gyorsan surrantak aztán. Királyfink már átlépett a legenda körbe; a magyar nép ma is élőnek tartja s tőle várja sorsának jobbrafordulását, királyasszonyunk szelleme pedig mint Geniusz lebeg a haza felett.

Itt maradt s csillag fényéből, napnak ragyogásából egy sugár, Erzsébet főhercegasszony, szive bálványa minden igaz magyarnak.

Mert magyar ám a kis főhercegnő.

Midőn virágok özönében feküdt nagy halottnak, a drága királyasszony, a Rudolf trónörökös árvájának koszoruján magyar volt a fölírás: *Erzsi*. Ebből a koszoruból, erről a névről tudtuk meg legelőször, hogy a kis árva ott, a bécsi császári palota hatalmas falai között nem *Elisabeth*, nem *Elise*, hanem *Erzsi*. Magyar lány és nem német ott, a hol a magyar szó idegen, vagy legföljebb csak vendég.

Erzsike főhercegnő atyja után sok mindent örökölt — de talán ebben az örökségben nem utolsó a magyarok szeretete.

Üde virággá pattan innen-onnan a bimbó. A kis leányból hajadon lett. Jósága, szépsége, rangja nélkül is bájossá tenné s különösen nemes szive, egyszerűsége hódít meg mindenkit.

Az udvar légkörében ritka az a nyílt őszinteség, a minő az Erzsébet főhercegnőé. Már kis korában is nyilvánult ez nála.

Mikor három éves volt, nagy karácsonyfa-ünnepet rendeztek fenséges nagyszülői a Burgban. A szent fa ágai csillámlottak ezer ragyogó csecebecsétül. A fa alja telis de teli volt rakva ajándékokkal. Mikor a kis főhercegnő a nagy öröm és meglepetés után szinte elálmosodott, nagyszülői a többi mulatást másnapra halasztva, figyelmeztették, hogy azt viheti el most is lakosztályába, ami neki legjobban tetszik a fa alatt.

Pompás babaszoba berendezés, kis konyha, óriási hajás babák, melyek illedelmesen *papát*, *mamát* mondanak, szóval egy kis lány minden álma meg volt ott. Allatok, majorság, a többek között egy papirmaché-ból való hizó, mely vályucska előtt első mancsaira támaszkodva, csaknem rőfögött a jóléttől. Miután Erzsike főhercegnő körül nézett, a

hizón akadt meg tekintete. Szeme felragyogott, aztán mint valami mókuska odakuszva a fa ágai alá, karjaira vette a hizót.

— Ezt viszem magammal — mondá boldog mosolylyal — olyan szép kövér és szelid... és talán másnak úgy sem kell... Aztán czirógatta a papirmaché hizót, valóságos diadallal vitte lakosztályába.

Bár mindenben bőven lehetett része, szerénysége jellemezte mindig a kis főhercegnőt. Szerénysége mellé nagy önzetlenség járul s akkor boldog, ha ajándékozhat.

Mint kis leánynál nem igen volt pénz. Megtörtént egy izben, hogy valamelyik kisebb tyroli városkában sétálgatva, valami kirakatban nagyon megtetszett neki egy ugynevezett Gamsbart. Bementek tehát a nevelőnővel az üzletbe s kérték az említett tárgyat, valamint árát is. A kereskedő szolgált mindennel, szép selyempapirba be is csavarta a Gamsbart-ot, ámde akkor derült ki, hogy a hölgyeknél egy krajczár sem volt.

— Sajnálom — mondá a kereskedő — ismeretlen vevőknek nem hitelezhetek. A király unokája harag nélkül távozott, de néhány percz múlva legnagyobb meglepetésére rohan utána a kereskedő s kalaplevéve kérve bocsánatot, átadja a vásárolt tárgyat.

Mialatt ugyanis a kis főhercegnő kiment a boltból, egy katonatiszt jött oda, aki a boltosnak megmagyarázta, milyen szerenese érte üzletét.

Nagyon szereti a kisebb városokat, de különösen a szabad természetet Erzsébet főhercegnő.

Kedvencz helye sok ideig Abbázia volt, a hol minden kora tavasszal megjelent fenséges édes anyjával. Noha üdülni voltak, a kis Erzsébet főhercegnő Abbáziában sem mulasztott el egyetlen egy tanórát sem. Különösen szerette magyar nevelőnőjét, a nagyműveltségű Tomor Rózát, aki történelmünkről, remekíróinkról még a hosszú tengerparti séták alkalmával sem szünt meg beszélgetni fenséges tanítványával.

A szép kis főhercegnőt ilyen séták alkalmával egy pompás, óriás sinkorán eb is kísérte. Hü játszópajtás volt s ha a főhercegnő eldobta labdáját, szökellve ugrált utána s vig esaholással hozta vissza fenséges pártfogónőjének.

A sportok közül különösen a esolnakázást üzte Abbáziában a kis főhercegnő, de Luxemburgban nagy öröme telt kis ponny fogatában is, a melyet rendszeren személyesen hajtott.

Luxenburg gyermekei imádták a kis főhercegnőt, mert ha ott időzött, minden héten óriási kosarakban küldte nekik a süteményt, játékszert, tan-könyveket.

Vallásos is Erzsébet főhercegnő. Vallásos mint minden igazi magyar nő, aki bármely hiten legyen is, lelkében hordja az alázatosságot, az isteni félelmet s az Égiekben vetett bizalmát. Azt a vallást, a

mely arra tanít, hogy szeressük felebarátunkat, mint önmagunkat.

Hogy hajadonná serdült Erzsébet főhercegnő, az elmúlt farsangon vezették először bálba. Az első hosszú ruhát, az első ékszert ezuttal kapta s elragadóan bájos volt fiatalos elfogultságában.

A fényes udvari légkör szinte megfélemlítette ott s ebben a vonásban sokat emlékeztet nagyanyjára, a mi feledhetetlen királyasszonyunkra.

Ma már önálló udvartartása van Rudolf trónörökös árvájának és készítik számára a keletgyét és fonják a myrtus-koszorút.

A kis főhercegnő nemcsak nemes szív, de erős jellem is. Több ízben kijelentette, hogy csak annak nyújtja kezét, a kit szeret.

Ki lesz az a boldog és szerencsés, aki a királyi tőnek ez üde hajlását a magáénak nevezheti majd? Azt még a jövő fátyolos leple takarja.

SZEGÉNY BARDOCZNÉ.

— REGÉNY. —

A „Független Ujság” számára írta: Péterfi Tamás.

(Folytatás.)

— Nem ismered a Bardoczné rokonait Ilia? Azok közül hívj hozzám valakit. Vagy talán a jó ismerősei közül, hiszen vannak.

— Hogyne volnának pajtás!

— Azok közül küldj hozzám valakit.

— Azok mind magyarok pajtás!... Te pedig nem számíthatsz, de nem is gondolhatsz valami nagy reményekkel a magyarok ápolására.

Krisztus Pilátus előtt. (Munkácsy Mihály festménye.)

— Ne törődj vele!

— Jól van pajtás. A mint akarsz, úgy pihensz. Te kívánod.

— Számíthatok rád?...

— Hogyne számíthatnál! Egy haldokló végső óhaja szent szokott lenni előttem, kit valaha papnak szántak volt...

— Ha testvére nincs, az ismerőseiből küldesz hozzám!

— Először is a testvérei közül... már a kik még örvendeznek kedves életüknek, a szegény asszony testvéreiből. Ha nincs, rendre veszem a rokonságot és később az ismerősöket. No, de ez hosszasan tarthat. Addig is kényelembe óhajtanálak tenni pajtás.

— Az ágyat készítsd el Ilia...

— Igen pajtás. Gondom lesz, hogy jó puha és kényelmes legyen. Betegnek való...

Mig ezeket mondogatta, azalatt a két magas ágyat egymásra vetette. A sarjuval töltött derekaljakat egyik ágyba rakta föl s mikor a beteget fölhelyezte. Gyikának az orra éppen a gerendáig ért a padláshoz.

— Ilia! Ilia! — panaszolá a beteg.

— Ez így igen pompás! éppen neked való puha!... többet nem tehettem egymásra pajtás. Ezért bocsáss meg, mert a gerenda nem engedi, nem lehet puhább.

— Te csufot üzöl velem Ilia! hogyan szállok majd le innen?!...

— Csupán a kényelmedet keresem pajtás. Behozom a szekérlajtortját. Azon leszálhatsz a betegnek vetett puha ágyból. Oh, hogy gondoskodom rólad, mintha testvérem volnál s még csufsnak veszed. Oh, a jó tettért nem lehet jót várni!...

Behozta a szekér oldalát

Krisztus a kalvárián. (Munkácsy Mihály festménye.)

képező létrákat és odaerősítette gerendához, nehogy leforduljon betegje a padlóig érő puha ágyból. Mielőtt távozna, még egyszer megigérte, hogy ápolót küld Gyikának. Azután a markába nevetett s azt gondolta, hogy az a másik ficsor, a ki Gyikát a ház oldalához verte, az mégis bátor, derék ficsor.

VIII. Fejezet.

Az ápolók.

Bardocz Istvánnénak szomoru éjszakája volt. Hátul a fenyvesre rugó kertjében virrasztott halottja mellett. A fagyugyertya gyöngén pislogó fénye halvány, sárgás színben megvilágította a halott arcát és a szegény asszony kettőt siratott. Férjét, a halottat, leányát az élet és elveszve vala mindkettő, a kikért zokogott.

Éjfél után a harmadik is megérkezett. Az félig volt meghalva. Letették a szekérsövénnyről. Fölhelyezték a tüzből kimentett ágyra, hogy ápolja Bardoczné, mert a nehéz beteg ide kívánczozott. Elhagyta tehát a halott-siratást, hogy ápolja a félhalottat s könnyezzen az élőért. Ennek remélt felgyógyulásában, az élőnek, kis Rózsikájának visszakérésében, de a férje mégis elveszett.

Fölbontotta a sebesült Vancsa Gyorgye melléről a ruháit. Késsel volt megszurva, de nem tudta bizonyosan meghatározni a seb mélységét. Talán a szívet is horzsolta? vagy csupán a tüdőt érte, melyből még remélhető a fölgyógyulás...

Lemosta a vérfoltokat. Majd hidegvizes borogatással igyekezett enyhíteni a sebesült fájdalmait. Vigyázva takarta be az égő házból kimentett ágyneműekkel s többször fölujtotta a vizes borogatást. Úgy ápolta, mintha éppen az édes fia volna. Így telt el az éj hátralevő része. Az égő ház leszakadott, lehamvadt és az oláhok megszűntek járkalni az utcán. Nem raboltak, nem gyujtogattak. Hogy miért szűnt meg a galád munka, azt Bardoczné nem sejtette.

Csak másnap tudták meg, hogy Janku megjelent a kis bányaváros megmentésére s ez döntött a lakói sorsa fölött. Attól az időtől kezdve rendes oláh csapatok jártak Abrudbánya utcáin. Örkdtek a lakosok felett, sőt védelmezték az esetleges támadásoktól. Prodán prefektet a fővezér eltette onnan más helységbe, más vidékre, hogy kielégithesse harezvágyát. De a ki rendes csapatokkal szembeszállni gyáva volt, mégis kifőzte a magyarok ellen forralt gyűlöletét. Előbb Enyed környékét pusztította, hol belemelegedtek emberei az állatias kinzások minden nemeibe. Később Enyed városának lakói tapasztalták szomoruan a Prodán gyűlöletét, hol a fölégetésekön kívül nyolczszáz lélekre teszik a lemészárolt aggok, asszonyok és gyermekek számát, mert a férfiak harezban voltak. Hanem hagyjuk egy más alkalomra e szerencsétlen város történetét, térjünk vissza a csodamódon megszabadult Abrudbányára.

Néhány hét alatt eltűntek a rémes éjszaka nyomai. A leégetett egy pár ház romjait eltakarították. Helyére kerítéseket vontak. A rend helyreállott a halottak eltemetése után nemsokára. Tovább folytatták a bányamunkálatokat, mintha nem történt volna éppen semmi. Legalább nem mutatták a kis bányaváros lakói az örízetre otthagyt oláh felkelők előtt.

Rónay igazgatóné másnap délelőtt eljött a szegény Bardocznéhoz. Elmonda, hogy a kiállott nagy félelemlnél egyéb bajok nem történt. A kincstári készletet — a mi valóban kevés volt — elvitték, azt nem lehetett többé visszatenni, hanem Bardocznénak köszönheti, hogy a családi drágaságok nem estek prédára.

Hálás volt az urnó. Egy közeli házikót vett ki bérbe a szegény asszonynak, hol Bardocz Istvánt rava-

talra tették s tisztességes temetést rendeztek második nap délután. Ott voltak temetésén a bányagazgató urtól lefelé valamennyi bányatiszt és a munkások. Ekkor látszott, hogy Bardocz István, az egyszerű bányász, mennyire tisztelt személy volt a maga szegénységében és nem hiába kapta melléknevét: Bardocz István a munkások lelke.

A temetés napján tul a Gyorgye ápolása maradt a szegény asszonyra és minden órában megsiratta Bardocz Rózsikát. Az igazgatóné minden nap eljött vigasztalni. Segitette élelemmel, pénzzel, hogy szükségét nem láthatott. Azonkívül Bardocz Istvánról is maradt egy pár forintja, melyet aprádonként gyűjtögetett a szorgalmas bányász hosszú évek során, hogy majd egy kis viskót vegyen öreg napjaira, hová meghuzza magát családjával. Az így gyűjtögetett pénzt mindig aranyra beváltotta, hogy kevesebb helyen legyen s ne veszítse el az értékét valami módon. Tizenöt esztendő alatt pár száz forintja volt megtakarítva, mely most igen nagy megnyugvására volt az özvegy Bardocznénak.

Nyolczadik napon Gyorgye megszólalt. Először szemeit nyitotta fel s olyan jól esett neki az a kedves, gondos arc, ki anyailag ápolta és virrasztott mellette. Szemeit gyönyörködve hordozta körül a kis szobában s úgy tűnt fel neki, mintha csak álom lett volna a házégés. Bardoczné az új lakást éppen a régi mintájára rendezte el. Tovább gyönyörködött egy negyed óránál a beteg Gyorgye, mig végre megszólalt.

Hangja gyöngé, alig volt hallható, de Bardoczné közel hajolt betegjéhez.

— Hol van Rózsika?...

A szegény asszony nem felelt, csak kezeibe rejté arcát s eltakarta könnyező szemeit a beteg előtt.

— Vaszilie nem járt még itt? ... — kérdezte Gyorgye

Bardoczné tagadólag rázta fejét, mert nem értette a Gyorgye kérdéseit. Ki az a Vaszilie? Miért jöjjön az ide? ... Hanem a beteg tovább beszélt és a következő szavakból mégis megértett valamit Bardoczné.

— Ha Vaszilie eljön, elhozza Rózsikát. De nem kell róla tudni senkinek. Dugja el Bardocz néni. Én nem tudom megvédeni többé. Ne tudja senki, hogy megmenekült Rózsika ...

— Hát hol van az én drága angyalom? ...

Vancsa Gyorgye szomoruan nézett a szegény asszony szemeibe és hallgatott. Minden gyöngesége dacára tudta a beteg, hogy nem jó tudni az édes anyának azt, a mit most kérdezett ... Mi lenne, ha sejténé, hogy Bardocz Rózsikát elrabolták, az aranyhegység sziklaóriásainak sziklabarlangjában, a rettegett Gredina Bábuluj (Boszorkányok kertje) völgyében van elrejtve? ... Talán megörülne az édesanya ettől a hírtől ... inkább elhallgatja ...

— Rózsikáról beszéltél Gyorgye! — tudakolta az édesanya, — az én Rózsikámról! Tudsz róla valamit? ...

A beteg csak nézte homályos nagy szemeivel és hallgatott.

— Nem tudod hogy merre van? Honnan hozza el Vaszilie? ... — beszélt az édesanya, hogy bár csak egy szót halljon leányáról.

— Nem! — és lehunyta szemeit a beteg, nehogy Bardoczné kiolvassa belőle az ellenkezőt.

— Gyorgye fiam! igazán nem tudsz Rózsikáról?

— Nem, nem! — válaszolt a beteg lehunyva tartva szemeit. — Hanem, ha vissza hoznák, dugja el jól s ne mutassa, a míg én jobban nem leszek ...

Többet nem beszélt a beteg s a mint ott feküdt lecsukott szempillákkal, inkább hasonlított halotthoz, mint élőhöz.

(Folyt. köv.)

Kórházban. *)

A hol a halál mindennapos,
Sóhajjal, jajjal telt a lég:
A szenvedések Golgotháján
— Tegnap a kórházban valék.
Fehér párnákon nyoszolyáján
Halothalványan csendesen
Viruló rózsza — fiatal lány
Fekszik veszélyes betegen.
Az édes anyja ül mellette
És ápolja a beteget,
— Csendesen fekszik, nagy ritkán szól,
Csak szemével intget.
Majd feltekint s amint meglátja,
Meglátja, hogy én ott vagyok.
Szederjes ajka szóra nyílik
És sötét szemé febragyog.
— És beszél hosszan, rémes dolgot:
„Óh milyen szép is a világ!
De nékem nem lesz több tavaszom,
Nem nyílik nékem már virág.
Nem hallom többé nyári este
A kis madárka vig dalát,
Nem érzem soha-soha többé
Az akáczlombok illatát.
Nem látok többé napsugárt se,
Közleg óh érzem — a halál!
A kikeletnek langy fucalma
Már kimnt a temetőn talál.
Pedig még volna időm élni,
A myrtuslomb is készen már
S ott messze-messze kis falunkban
Szerelmem édes esőjka vár.“
— És beszélt tovább a halálról
A másvilágról még sokat;
S egy ifjaról, ki szívét bírja
Mesélt legendás dolgokat.
Majd lázas ajka másról szólott,
De mindig így végzé szegény:
„Hiába vársz rám én szerelmem,
A halál lesz a vőlegény.“
— Tovább beszél a nagybeteg lány
És szava zokogásba ful;
A kinek köből van a szíve,
Ezt hallva — az is megindul.
— Mert van-e hát a nagy világon,
Van-e hát fájóbb valami:
Mint valakinek „gyászbeszédét“
„Önönmagától“ hallani?!
— És van-e hát a nagy világon
Van-e hát meghatóbb látvány,
Mint kórteremben nagybetegen
Halni készülő ifjú lány?!

* * *

A ki már járt az Ózezánon
S ezerszer látta a halált,
A ki már volt véres csatákban,
De a kít a golyó nem talált;
A ki ezerszer volt már bajban
Nem nevelték, csak nőtt vadul,
— A ki még sose imádkozott,
A kórházban — ott megtanul.

Szentmiklósi József.

*) Szerzőnek „Tiszaháti dolgok“ cz. könyvéből.

Képeinkhez.

Munkácsy-képek. Az elhunyt világhírű festőművész, aki hatalmas ecsetjével és halhatatlan alkotásaival dicsőséget szerzett hazájának, sajnos, kevés képet hagyott hátra magyar kézben. S ennek nem is ő volt az oka, mert elvégre is szegény ember volt s istentől adott nagy tehetségét kénytelen volt kenyérkeresetre felhasználni s nem festhetett hazafiságból.

Érdemes a megemlítésre, hogy amidőn nagy Krisztus-képet festette a mester, a magyar közönség és kormányzat nem birt összeszedni annyi pénzt, hogy megvette volna a képet s az egy dús gazdag amerikai képkedvelő birtokába jutott. Ma bemutatjuk az elhunyt mester „Krisztus Pilátus előtt“ és „Krisztus a kalvárián“ czimű remek képeit.

Fészekrablók Jáva szigetén. A szigetlakók élelmességét tünteti fel mai szép képünk. A tojásrablók a meredek sziklapart hasadékaiban viruló cserjék aljaira kusznak s kiszedik a madarak fészkebe rakott tojásokat. A veszedelmes vállalkozásért aztán nem egyszer életükkel fizetnek a tojásrablók, egy csuszás vagy a cserje gyenge galyainak meghajlása elég, hogy a tojásrabló a tengerbe zuhanjék.

Betűrejtvény.

K	és	és	és
	és	és	

K	1	1	1	1	1
	e	z	v	e	n

A megfejtők között egy regénykötetet fogunk kisorsolni.
Megfejtési határidő május hó 26.

A „Független Ujság“ 19. számában közölt talány megfejtése:

„Drága kincs a hit e földön,
Ki nem bírja koldus árva.“

Helyesen fejtették meg: Horváth Teréz, Nagy Ibolyka, Bánkövy Annuska és Erzsike, Szalay Berta, Sinkó István, László Endre, Palánki József, Ecker Sándor.

A sorsuzásnál Nagy Ibolyka kisasszony (Szentes) neve jött ki elsőnek, kinek a kitűzött jutalomdíj gyanánt Mikszát Kálmán „A jó palócok“ cz. művét küldöttük meg.

LEVELES-SZEKRÉNY.

Özv. Kerekes Imréné urnőnek. Alkalomadtán figyelemmel leszünk becses kívánságára. **Fekete Antal** urnak. Az Ön felfogását határozottan helyeseljük. A pokol, mennyország csakugyan nem abban értelemben magyarázandók, hogy az előbbi egy örökösen fűtött kemence, míg az utóbbi egy szép virágos kert, hanem igenis az emberi lélek által vágyott nagyszerű igazságszolgáltatás eszméjét fejezik ki ezek a fogalmak, amely igazságszolgáltatás már a földön is működik az ember lelkiismeretében. A rossz lelkiismeret pokol, amely eléggé megbünteti a vétkezőt már e földön is, a jó lelkiismeret pedig egymagában is megjutalmazza az erényeket. Hisszük azonban, hogy az emberi lélek a test elporladása után folytatja életét, de nem testi, hanem egy tökéletesebb szellemi alakban; a halál után következendőkről azonban vitatkozni nem lehet, mert a tulvilágról még senki sem tért vissza. Egy anekdotát tudunk erre. Két pap összebeszélt, hogy bármelyik haljon meg előbb, visszajön s jelenteni fogja az élve maradottnak, milyen az a tulvilág. Az egyik jó barát rövidesen feldül kocsijával és szörnyet hal. Ugyanczen

éjszaka megjelent mit sem sejtő barátja előtt s csupán ennyit mondott: „se úgy nincs, ahogy én gondoltam, se úgy, ahogy te gondoltad.“ — **S. M.** urnak, *Bogonyán*. Mi az egészről azt látjuk, hogy itt hozzá nem értő emberek olyan adás-vételt kötöttek, amely jogilag nem érvényesíthető. Nem ismerjük ugyan a dolgot eléggé, de azt hisszük, hogy a képviselő-testület tagjai ellen az eladó semmit sem vihet keresztül s azokat nem kényszerítheti arra, hogy az ingatlant a község helyett átvegyék. Annál kevésbé, mert a megye elé nem is került a dolog s a szerződés aláírását már a képviselő-testület is megtagadta. — **Vojnich Dávid** urnak. A „Gazdák Biztosító Szövetkezete“ már megalakult ugyan, de még nem kezdte meg a működését, ennél csak a jövő évben lehet biztosítani. Az idén forduljon valamelyik más biztosító társasághoz, jobb tanácsot sajnálatunkra nem adhatunk. — **Tamás Inók Sándor** urnak. A permekezéshez való rézgáliczot a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél“ vagy a „Hungária“ gyárnál rendelheti meg. Mindkettő címét megtalálja a hirdetések között. Megrendelésénél hivatkozzék lapunkra. — **Péter József** urnak. Az adóhivatal az átíratási százalékot a törvény értelmében szabja ki, ezt önként nem teheti. Ha sokalja a kivetést, beszéljen ügyvéddel, az ha szükséges, megteszi a kellő lépéseket. — **Bártfai Ferencz** urnak. A gypju ára a minősége szerint változik. Küldjön be egy mintát Heller és Társa gypjuárverési vállalatának. Címét megtalálja a hirdetések között. Hivatkozzék lapunkra, ők majd közölni fogják mit tegyen. — **Fehér Mihály** urnak. Ha az adósság kifizetését magára vállalta és az erre vonatkozó nyilatkozata a telekkönyvbe is be van kebelezve, bizony meg kell azt Önnek fizetnie és ha van miből, az illető hitelező meg is fogja Önön venni. Új példa arra, hogy könyelműen senki más helyett adósság fizetését elvállalni nem szabad. — **L. Gyula** urnak. Tessék mindkét helyre fordulni és a melyiknek az ajánlata előnyösebb, attól vegye föl a kölcsönt.

Budapesti piaci árak.

Budapest, 1900. május 19-én.

Gabona. (Árak métermázsánként értendő.) *Buza* 16—16⁸⁰ K. *Rozs* 13²⁰ K-tól 13⁸⁰ K-ig. *Árpa* 11²⁰ K, jobb minőségű 14²⁰ K. *Zab* 10⁶⁰ K. *Tengeri* 11⁴⁰ K.

Liszt ára 100 kg.-ként.

Sz.	0	1	2	3	4	5	6	7	8
K	27 ⁶⁰	26 ²⁰	24 ⁵⁰	23 ²⁰	22 ⁶⁰	21 ⁶⁰	19 ⁶⁰	16 ⁶⁰	11 ⁶⁰

Buzakorpa finom 9⁴⁰ K, durva 9⁴⁰ K.

Egyéb magvak: *mák* 50—60 K 1 q., *bab* fehér nagyszemű 14—18 K, aprószemű 14—18 K, *tarka* 12—20 K, *lencse* 12—20 K, *borsó* héjas 20—24 K, *löhere* 150—160 K, *lucerna* 106—110 K, *baltaczim* 24—26 K.

Takarmányvásár. Réti széna 360—600 fillér, muhar 520—600 fillér, zsupszalma 240—320 fillér, alomszalma 200—260 fillér.

Juhvásár. Élő bárány 12—19 K, öltött bárány 10—16 K.

Sertésvásár. Elsőrendű 320—380 kg. nehéz 106—108 fillér, 280—300 kg.-mos 105—116 fillér, öreg 300 kg.-on tuli 101—103 fillér, szerb 106—108 fillér.

Marhavásár. Következő árak jegyzettek: *Hizott magyar ökör* jobb minőségű 60—66—, középminőségű 54—58—, alárendelt minőségű magyar ökör 48—52—, jobb minőségű magyar és tarka tehén 44—64—, magyar tehén középminőségű 44—64—, alárendelt minőségű magyar és tarka tehén 44—64—, szerbiai ökör jobb minőségű 54—64—, kivitel —, középminőségű 46—52—, szerbiai bika 46—64—, szerbiai bivaly 34—44—, kiv. — koronáig métermázsánként élősúlyban.

Budapesti központi vásárcsarnok árai.

Baromfivásár. Tyuk páronként 2⁸⁰—3⁰⁰ K, csirke 1²⁰—2²⁰ K, kappan hizott 4⁴⁰ K—5⁰⁰ K.

Tojás alföldi 54—55 K, erdélyi 55—67 K, ládánként. Teatojás 100 drb 0⁰⁰—0⁰⁰ K.

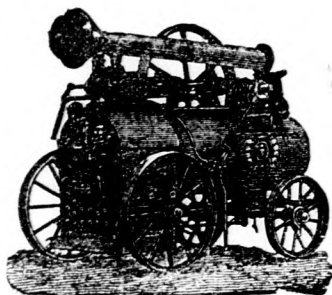
Tejtermékek. Teavaj 2²⁰—2⁶⁰, tejföl 50—56 fillér literenként, főzővaj 1⁵⁰—1⁸⁰ K, tehénturó 20—28 fillér kg.-ként.

Zöldség. Sárgarépa 100 kötés K. 0—0— 1 q 4⁵⁰—5—, Petrezselyem 100 kötés 0—0—, 1 q 2⁸—3⁶—, zeller 100 drb 6⁰⁰—16—, karalábé 2⁶⁰—3⁶⁰, vöröshagyma 100 kötés 0—, 1 q 12—15—, foghagyma 24—30—, vörösrépa 100 drb 1²⁰—2⁰⁰, fehérrépa, fejeskáposzta 00—00—, kelkáposzta 100 drb 1⁶⁰—4—, vöröskáposzta 00—00—, fejessaláta 3⁰⁰—7⁰⁰, kötött saláta 0—0—, burgonya rózsá 1 q 5²⁰—6⁰⁰, sárga 6⁰⁰—6⁰⁰.

Fehér Miklós

gépgyára

Budapest, IX., Üllői-út 23. szám.

CSEREÜZLETEK
loko-
mobilok és csép-
lógépekre költet-
nek.

Ajánlja a m. kir. államvasutak gépgyárában készült gőzesplő garnitúrákat, Compound lokomobilokat stb., raktáron tart mindennemű gazdasági gépet, földmívelési eszközt, továbbá

jól kijavított

lokomobilokat és cséplőgépeket különböző gyártmány és nagyságban, ajánlja jól felszerelt gépműhelyét gépek javítására és malomszerelvények gyártására.

Mérsékelt árak, kedvező fizetési feltételek.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Készpénz kölcsön

földbirtokokra és házakra

a valódi becsérték háromnegyed részéig 20—60 évi törlesztésre. Birtokos fölmondhat bármikor, pénzintézet ellenben nem.

Lebonyolítás 14 nap alatt.

Konvertálás bélyeg- és illetékmentes.

Semmi előleges költség.

Beküldendő csakis telekkönyvi kivonat és kataszteri birtokiv-másolat.

Ingtalan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet,
Budapest, VI., Váci-körut 39.

A hatóságok és a legtekintélyesebb földbirtokosok által is ajánlott intézetünk tíz évi fennállása óta 50,000,000 frnyit kölcsönt szavaztatott meg.

A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvénytársaság:

szarvasmarha, borju, juh, kecske,
bárány és sertések

bizományi eladásával

foglalkozik.

A bizományba küldött állatokat — kísérő nélkül lehet feladni. A tulajdonosnak az eladásnál nem szükséges jelen lenni. A feladott állatokra a feladási-vevény ellenében megfelelő

előleget nyújt

hatóságilag megállapított kamatláb mellett.

Vasuti küldemények czimzendők:

Vásárpénztár, Budapest, Ferencváros,
Levél-, sürgöny, telefonczim: „Vásárpénztár—Budapest.“

FÜMAGVAK

legfinomabb minőségben és legolcsóbban kaphatók

RADWANER és RÓNAI

magkereskedésében

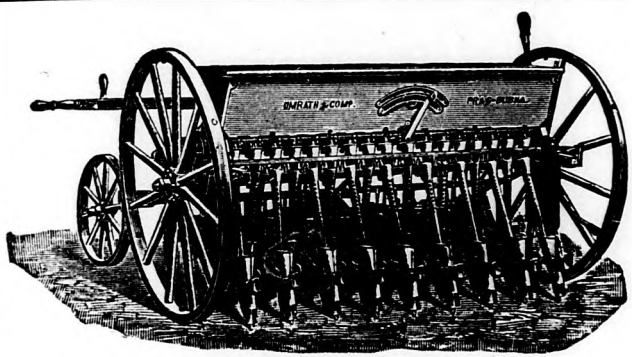
BUDAPEST, V., Nádor-u. 8. sz.

J. C. SCHMIDT erfurti magtermelő német cs. udvari szállító **magyarországi főraktárában.**

Ugyanott a világhírű erfurti kertli magvak, valamint gazdasági vetőmagvak legjutányosabban beszerezhetők.

Helyközi telefon: 34—90.

Tessék árjegyzéket kérni.

Sorvetőgépeket

a legújabb és legjobban bevált szerkezetben, **egytemes- és többvasú ekéket** páncélacél-kormány-lemezekkel, **boronákat, hengereket, konkolyozókat, gabonatisztító-róstákat, cséplőkészleteket kézi-, járgány- és gőzerőre**, nagy választékban és jutányos áron szállítanak

Umrath és Társa

mezőgazdasági gépgyárosok

Budapest, V. ker., Váci-körút 60. szám.

Árjegyzékkel és költségvetéssel kívánatra ingyen és bérmentve szolgálunk.

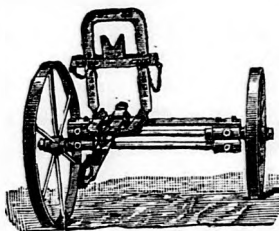
U. i. Saját gyártmányú fűkaszálók és marokkrakó aratógépek kitűnő szerkezetben jutányos áron.

HIRDETÉSEK

FELVÉTELNEK

A KIADÓHIVATALBAN

BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 25.

Az 1899. évi szegedi mezőgazdasági kiállításon „**új és figyelemre méltó**” jelzővel kitüntetve.

Szab. kéttengelyű „Bóni” eketaliga.

!! Legújabb szerkezet!!

Tartós, szilárd, nem kopik, nem dől, domboldalon nem farol, az ekét egyenletesen vezeti, kenése folytonos és gazdaságos, kevés vonóerőt igényel.

Pillanat alatt állítható!

Megrendelhető:

Nyirbátorban: Mandel Eduárd és társainál.

Budapest: a szab. osztr. magyar államvasúttársulat magyar bányái, hutái és uradalmi vezérigazgatóságánál (VI., Teréz-körút 24/a.), a Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél (V., Alkotmány-u. 31.) Bächer és Melichár czégnél (VI., Nagymező-u. 68.) Kann és Heller uraknál (V., Váci-körút 62.)

Más rendszerű vas-eketaligákat átalakításra elvállalunk.

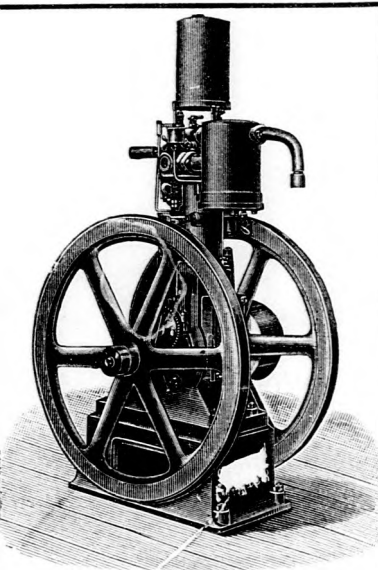
Ganz és Társa

vasöntöde és gépgyár részv.-társaság

BUDAPESTEN.

Petroleum és benzinmotoraink,

Msz. 17.

petroleum és benzin lokomobiljaink (Bánki és Csonka szab. rendszere.)

adómentes ásványolajjal a legolcsóbb hajtóerő.

Hatósági engedély nélkül bárhol felállítható. nem tűzveszélyes, egyszerű, tartós szerkezetű, gépészre nincs szükség. Árjegyzéket kívánatra küldünk.

Kurcz Lipót és Társa

photozinkográfiai műintézete

BUDAPEST, VIII., Szentkirály-utca 13.

Készít:

mindennemű nyomtatványhoz szükségelt

Clichéket

Chemigrafia, chromotypia, photo-, (auto)-typia, fametszet stb. útján.

Térképek, tervezetek, alaprajzok

photolithografailag legszebben és legolcsóbban sokszorosíthatnak.

Vidéki megrendelések pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

1899. évi forgalom: 26,480 bál.
Felhivjuk
a t. cz. gazdaközönség
figyelmét
a budapesti
gyapju-aukeziókra

melyek idei első sorozata

f. év július hó 1-én
veszi kezdetét.

Az aukeziókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat Budapest. Dunaparti teherpályaudvar“ czimzett gyapjuküldemények a M. A. V. összes vonalain tetemes díjkedvezményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

Gyapjuárverési vállalat

HELLER M. S Társa

Budapest, V., Erzsébet-tér 13. sz.

ALFA SEPARATOR (RÉSZVÉNY-
TÁRSASÁG)
ezelőtt **PFANHAUSER & Co.**
ALFA-SEPARATOROK (LEFÖLÖZŐ-GÉPEK)
MINDENMŰ TEJGAZDASÁGI ESZKÖZÖK.
Tejgazdasági telepek teljes felszerelése.
* **BUDAPEST** *
VII. ERZSÉBET-KÖRÚT 45.
(ROYAL SZÁLLODA.)

Gabonáinkat Vetőmagvak

értékesítjük a

legelőnyösebb beszerzése és értékesítése

Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél, Budapest, V. ker., Alkotmány-utcza 31. szám.

Szuperfoszfátot,
kénsavas-kálit, kénsavas-ammont, kovasavas-kálit (dohánytrágyázásra)

kénport, (legfinomabb = 78% Chancel oidium ellen)

r é z g á l i c z o t 98—99%

legelőnyösebben szállít a

„HUNGÁRIA“

műtrágya, kénsav és vegyi-ipar részvénytársaság

BUDAPEST, V., FÜRDŐ-UTCZA 8.